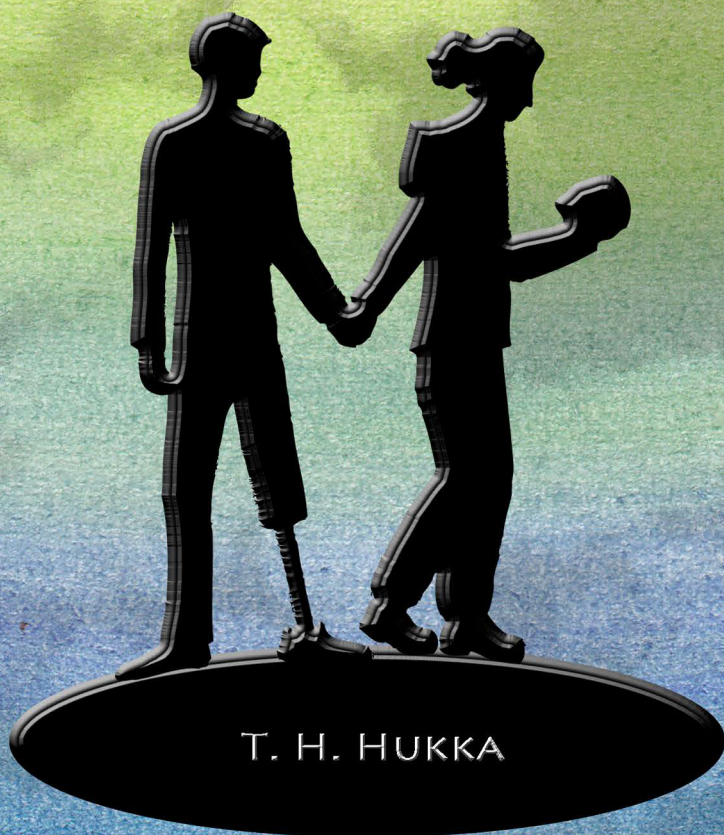

JALKAPUOLI
MIELIPUOLI
PUOLIHOMOJUTTU

T. H. HUKKA

JALKAPUOLIMIELIPUOLI- PUOLIHOMOJUTTU

*Kaikille,
jotka tahtovat olla olemassa
ja elää
huolimatta siitä,
että elämäntilanne näyttäytyy
värittömänä,
mustavalkoisena,
ja tuntuu kuin olisit koko ajan
kuilun reunalla,
henkeäsi pidätellen.
Hengittäkää vapaasti,
koska kuilua ei ole,
ja avatkaa silmänne väreille,
jotka piileskelevät
valkeissa kohdissa.*

T. H. Hukka

Jalkapuolimielipuolipuolihomojuttu

© 2021 Hukka, T. H.

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-804-609-7

Kuvitus ja kannen suunnittelu: T. H. Hukka

1. Luku

Oli elokuu, ja minä istuin taas siinä samalla penkillä. Kaksi vuotta sitten olin istunut siinä aloittamassa lukiota. Olin ollut täynnä määrätietoisuutta ja tarkoituksentunnetta. Olin tiennyt haluavani biologiksi, susitutkijaksi ja luontoaktivistiksi, ja ehkäpä tiedemieheksikin. Olin ollut fyysisesti hyväkuntoinen, psyykkisesti tasapainoinen ja riittävän älykäs voidakseni joskus saavuttaa sen, mitä halusin. Ja vuosi sitten olin istunut siinä aloittamassa toista lukiovuotta. Olin ollut edelleen määrätietoinen, henkisesti tasapainoinen, hyväkuntoinen... ja normaali.

Nyt en tiedä enää mitä haluan, koska en halua haluta mahdottomia. Olen täynnä epävarmuutta ja häilyvää tunnetta siitä, ettei elämälläni ole mitään tarkoitusta. Millään, mitä teen, ei ole merkitystä. En tiedä, jaksanko koskaan opiskella biologiksi tai mitään muutakaan, varsinkaan yliopistotasosta. Pääni on tylsistynyt, hidastunut, jumissa. Asiat eivät jää mieleeni enää yhtä hyvin kuin ennen. En tiedä, selviytyisinkö ikinä erämaassa tutkijana tai edes retkeilijänä. En tiedä, kykenenkö enää ikinä omaksumaan tiedemiehen annoksia tietoa. Aktivismi minussa on lannistunut. Jäljellä on vain selviytymistä tässä ja nyt; ei minkäänlaista intoa hankkia itselleen ylimääräisiä haasteita. Päinvastoin. Haasteista on tullut ongelmia. Psyykkisestä tasapainoisuudesta on tullut liian suuri haaste; ylitsepääsemätön ongelma. Se on päivittäinen selviytymistäistelu, jota en tunne koskaan voittavani, ja olen silti yhä elossa.

Mieleni on tosin ehtinyt suistua raiteiltaan jo kertaalleen, ja pelkään sen toistuvan. En halua enää ikinä tuntea sellaista paniikkia; sellaista hätää, etten voi yhtään vaikuttaa itseäni ja toimintaani, ja minut on rauhoitettava toisten avustuksella ja keskushermostoa lamaavilla aineilla. Mieleni tasapainoilee yhä ikään kuin näkymättömän kuilun reunalla, ja se on epäreilua, etten tunne pääseväni pois siitä reunalta; en pääse kauemmas reunasta, enkä ymmärrä

edes, miksen pääse. Miksi olen yhä siinä laidalla; joka hetki vaarassa pudota, jos vain vähänkin horjahdan? Aivan kuin tuo kuilu olisi jättimäinen magneetti ja minä rautakappale, ja kauemmas siirtyminen vaatisi enemmän energiaa kuin minulla koskaan enää tulee olemaan. Ainakaan yksin.

Fyysisesti olen sentään jollain tavalla hyväkuntoinen, koska minun on pakko treenata. Se oli terveydellinen välttämättömyys; ei mikään ilo eikä mielekäs harrastus. Minun on treenattava kohti fyysistä normaaliutta tietäen, etten kuitenkaan saavuta sitä enää koskaan, täydellisesti.

Enhän ole enää normaali. Minulla ei ole enää kokonaista vasenta jalkaa. Minulla on tynkä polvinivelen alapuolella. Minusta puuttuu palanen jalkaa; yli puolet säärestä ja koko vasen jalkaterä. Säärentyngän alapuolella on mekaaninen jalanjatke, joka yrittää korvata sen, mitä minusta puuttuu. Se on laite, joka pitää kiinnittää tynkään ja peittää vaatteilla, jotta näyttäisin normaalilta. Enkä siltikään näytä. Olen silmiinpistävän vammainen.

En osaa kävellä siten, ettei askellukseni paljastaisi jalkani epänormaaliutta; puuttuvaa jalkaterää, rikkinäisyyttäni. Ja pelkään yhä, ettei proteesi kestä; että se pettää minut hetkellä, jota en osaa ennakoida. Ja sellainenhan on häpeällistä; säälistävän avutonta ja noloa. Siksi haluan edelleen käyttää kyynärsauvaa tukenani. Ehkä siitä on tullut enemmän henkinen kuin fyysinen tuki. Käytän sitä myös ilmaistakseni, ettei minua tarvitse pitää ihan normaalina. Se sauva ilmoittaa jo kymmenien metrien päähän, että olen vammainen. En halua teeskennellä olevani ihan normaali, kun en kerta ole. Toisin kuin joskus aiemmin, nykyään inhoan shokkien tai hämmennyksen aiheuttamista ihmisille.

En halua, että vammaisuuteni tulee järkytyksenä vasta sitten, kun joku vahingossa koskettaa laitetta, joka on muka vasen sääreni. En halua, että joku sivullinen hätkähtää, jos tynkä nytkähtää irti proteesin kupista, tai jos se epäinhimillinen laite syystä tai toisesta hajoaa kesken kävelyn, ja kaadun rähmälleni kaikkien katsellessa. Se olisi todella säälistävää. Joistakuista se olisi pelkästään halveksittavaa. Kuka haluaa olla säälistävä ja halveksittava? Mieluiten olisin näkymättä ja kuulumatta, ollenkaan. Ajoittain ajattelen, että mieluummin olisin kokonaan olematta olemassa; etten tuntisi mitään, edes sitä, että olen elossa. Se toive valtaa minut etenkin sil-

loin, kun jalkani aaveeseen koskee, enkä saa millään keinolla sitä kummitussärkyä loppumaan. Minä olen yhtä tuskaa, minä olen kyllä elossa, mutta kärsin; minä olen, vaikken haluaisi olla, koska olemassaolo on kärsimystä.

Tuona aamuna lukion alakäytävä oli vielä tyhjä ja hiljainen. Olin liian aikaisessa, koska olin vammaisuuteni takia lähtenyt liikkeelle niin hyvissä ajoin, että olisi aikatauluun nähden varaa kaatuilla ja kompuroida portaissa, tai juuttua ahtaisiin tuulikaappeihin noitten eri suuntaan avautuvien, raskaasti kääntyvien ovien väliin sen saakelin kynnärsauvansa kanssa. Ja ehkä halusin olla ajoissa, jotta ehtisin myös rauhoittua itsekseni ennen kuin muita tulisi paikalle, ja erityisesti välttääkseni sen reaktion, että vammaisen vaivalloista saapumistani tuijotettaisiin.

Mutta vaikka olinkin järjestänyt itseni hyvissä ajoin hyviin asemiin, turvalliseen tarkkailupaikkaan käytävällä, aloin silti jännittää, kun kello lähestyi kahdeksaa. Jotkut siitä ryhmästä ainakin tuntisivat minut, vaikka olivatkin vuotta nuorempia. He olivat aloittaneet lukion edellisenä syksynä; silloin, kun minun syyslukukauteni oli katkennut kesken ensimmäisen jakson. Ja pienellä paikkakunnalla suunnilleen kaikki tunsivat toisensa, ainakin näöltä, ja tiesivät myös toistensa julkiset kuulumiset, ja joitain sellaisiakin asioita, joita ei ollut tarkoitettu julkisiksi. Ehkä jotkut tutun tutut kysyisivät isoveljestäni ja vammaisesta jalastani. Ja minun olisi pakko vastata jotain, ja esittää rauhallista ja viileää; tai ainakin asiallista. Siis, esittää psyykkisesti normaalia, vaikken ollut sitäkään, ja vaikka olin fyysisesti silmiinpistävän vajaa...

Jostain kummallisesta syystä myös psyykestäni tuntuu puuttuvan jotain; aivan kuin psyykestäni olisi puuttuvaa säärtäniakin isompi kolo. Tuntuu kuin se, että kehosta puuttuu palanen, tekisi sinusta psyykkisesti enemmän kuin vain vähän epätäydellisen. Se, mikä on normaalia ja ehjää, on vain murto-osa, kun taas se, mikä puuttuu, kasvaa suhteettoman isoksi osaksi sinua. Siksi kai tunnen itseni enemmän vammaiseksi kuin normaaliksi, vaikka prosentuaalisesti suurin osa kehostani on edelleen normaalia. Ehkei se ole loogista, mutta se onkin tunne, eivätkä tunteet aina noudata logiikkaa; aina-kaan ne, joita ei edes oikein tiedosta, ja jotka siksi pääsevät vaikut-

tamaan salakavalasti, aiheuttaen järjettömiä ajatuksia ja tekoja. Ja tunteet ovat aina olleet minulle enemmän tai vähemmän vaikeita, joskus suorastaan pelottavia. Ja juuri tässä elämäntilanteessa olen mieluummin tuntematta mitään kuin tunnen sitä kaikkea, mitä ihmisen hermosto ja hormonitoiminta kehittää ikään kuin sillä olisi sadistinen oma tahto...

Käytävän päässä aukeaa tuulikaapin ovi, ja ovesta tulee sisälle ihminen, jota en ole koskaan aiemmin nähnyt; en edes edellisenä syksynä. Hän ei siis voi olla niitä vuosi sitten lukion aloittaneita. Ehkä hän onkin vasta nyt aloittamassa lukiota, jolloin hän kävelisi ohitseni ja menisi jonkun toisen luokan eteen; sinne siis, jonne kokoontuisi muitakin vasta-alkajia. Siinä tapauksessa minun ei tarvitsisi edes noteerata hänen olemassaoloaan, koska ei ollut olemassa mitään yleistä normia, joka pakottaisi tervehtimään toisen opetusryhmän opiskelijoita; tai jos olikin, minä en sellaisia noudattanut. Mutta toisaalta; ehkä hän onkin muuttanut paikkunnalle vastikään ja tuleekin samaan ryhmään kuin minä, jolloin minulla olisi sosiaalinen velvollisuus noteerata hänet. Ehkä hän pysähtyisikin siihen, missä itsekin olen, ja kysyisikin minulta jotain, ja minun olisi pakko katsoa häneen. En haluaisi ottaa kontaktia kehenkään. Mutta itse asiassa minä olen jo katsellut häntä; sivusilmällä, kykenemättä olemaan katsomatta lainkaan.

Hänellä oli haalistuneen vihertävät, kuluneet, maastokuvioiset reisitaskuhousut, tummanharmaa t-paita ja sammalenvihreä huppari. Hiukset vangitsivat huomioni pidemmäksi aikaa kuin yleensä tuijotin ihmisiä. Hänellä oli monisävyinen, pitkähäkö tukka, jossa oli pieniä palmikoita, joista osa oli kiinni päälaella jonkinlaisena nutturana, josta niitä soihotti sinne tänne kuin viljelyhteen tähtiä. Hänen kaulassaan roikkui paljon nahkanyörejä ja jokin puinen koru, ja hänen ranteissaankin oli useita erivärisiä, erikoisia koruja. Ilme tuolla olennolla oli vakavan mielteliäs, hieman varuillaan oleva, ja hänen ryhtinsä oli hieman kyyry, vaikka hän olikin melkein minun pituiseni. Kyyristelystä mieleeni tuli yksinäinen susi vieraalla reviiirillä. Mutta reviiirihän ei ollut sen enempää minun kuin hänenkään. Minä en kävisi hänen kimppuunsa. Korkeintaan tarkkailisin häntä, syystä tai toisesta.

En yleensä edes katsele ihmisiä sillä silmällä, että haluaisin puhua heille mitään, saati sitten kuvitella ehdottelevani heille mitään läheisempää tuttavuutta, tai edes rupatellakseni jotain tyhjämpäiväistä. Enhän harrasta mitään rupattelua, ellei ole pakko olla kohtelias. Siitä on todella pitkä aika, kun olen katsonut jotakuta ja ajatellut hänestä jotain myönteistä, tai edes arvioinut jonkun ulkonäköä sillä silmällä, olisiko hänestä minulle jotain esteettistä iloa; tai miettinyt jonkun persoonaa siitä näkökulmasta, olisiko hänestä minulle jonkinlaiseksi ystäväksi.

Silloin joskus ennen kuin elämäni keikahti; silloin, kun olin vielä normaali, minulla oli jonkinlainen tyttöpuolinen kaverintapainen. Enemmän siis oikeasti kaveri kuin seurustelukaveri, mutta kaikki olettivat hänen olevan tyttökaverini, koska viihdyimme niin hyvin yhdessä. Mutta hän etääntyi minusta sen samaisen prosessin aikana, jonka myötä minulle kehittyi epätäydellinen identiteetti, kuolehtivan salakavala masennus, ja uhkaava, kaikkinielevä tunne tarkeituksettomuudesta. Vähitellen karkotin hänet umpimielisyydelläni ja katkeruudellani, ja hän löysi oikean poikaystävän; normaalin, kokonaisen ja ehjän sellaisen. En ole katkera hänelle; olen katkera lähinnä itselleni, koska menetin ainoan ystäväntapaisen ihmisen elämästäni, eikä minulla ole edes koiraa.

Olen olevinaan tottunut olemaan yksin omassa kurjuudessaani, tragediassani, koska eihän kukaan tietenkään voisi ymmärtää, mitä kaikkea jouduin kärsimään. Olisi vain hyväksyttävä se, ettei kukaan voi koskaan jakaa minun sisäistä autiomaatani kiduttavine olosuhteineen. Mutta silti kuvittelen aika ajoin, että ehkä joku voisi olla edes myötätuntoinen, vaikkei voisikaan ymmärtää. Ehkä joku voisi silti osoittaa minulle henkilökohtaista huomiota ja kiinnostusta, vaikkei saisikaan kosketusta siihen, millaista on, kun särkee sikana raajaan, jota ei ole enää edes olemassa...

Mutta se ihminen, joka asteli käytävällä lähestyen juuri sillä hetkellä minun olinpaikkaani, oli jotenkin eri asia kuin kukaan aiemmin näkemäni. Hän ei ollut tyttö, jollaisia poikien yleensä oletettiin katselevan sillä silmällä. Mutta ei hän ollut sellainen poikakaan, jollaisten oletettiin katselevan tyttöjä seurustelukumppania etsiskellen. Hän oli jotakin muuta; hän oli erilainen, standardista poikkeava. Joku olisi kyllä voinut luulla häntä pitkänhuisseaksi tytök-

sikin, ainakin stereotyyppisten ulkonäköoletusten perusteella, koska hänellä pitkät, tietoisesti laitetut hiukset, paljon koruja, silmämeikkiä, ja kauniit, ei kovin leukavat kasvot.

Mutta tiesin kyllä, ettei hän ollut tyttö, vaikkei hän näyttänyt stereotyyppiseltä pojaltakaan. Ja ehkä juuri siksi hänen kasvonsa, hänen hiuksensa, kaikki hänen korunsa ja erikoisesti meikatut silmänsä merkitsivät minulle jotakin. Olisihan hän tosin ollut aika erikoisen oloinen tyttöpuolisenakin, mutta oletettavasti poikapuolisena hän rikkoi ehkä vielä astetta enemmän jonkinlaisen normioloisuuden stereotypiaa. Ja se oli minun kokemusmaailmassani tervetullutta. En kaivannutkaan mitään tavallista. Minäkin olin poikkeava, mutten ollut voinut valita sitä poikkeavuuttani itse.

En tosin aikonut viritellä itsessäni mitään persoonakohtaista mielenkiintoa, koska sellainen olisi tuntunut liian uhkarohkealta. En halunnut kiihtyä liikaa; en halunnut kiihdyttää itseäni katselemalla häntä liian uteliaasti tai analyttisesti. Mutta hänen olemuksensa erilaisuus todella vangitsi huomioni; aivan kuin olisin nähnyt jotakin, mikä pitkästä ajasta herättää kiinnostukseni ylipäättään yhtään mihinkään. Jos olisin nähnyt luonnonvaraisen suden, olisin ollut samalla tavoin viritetty. Mutta tuossa hetkessä, kun tuo tuntematon olento lähestyi käytävää pitkin hieman laahustavilla askelilla, en voinut näyttää tunteitani, paljastaa reaktiotani. Minun piti olla niin kuin en olisi reagoinut, tai ollut olemassakaan. Enhän halunnut herättää huomiota. Halusin olla näkymätön vammaisine jalkoineni, ja teeskennellä, ettei häntäkään ollut olemassa.

Muutaman metrin päässä minusta hän hidasti askeleitaan, vilkaisi luokan ovea, näytti panevan merkille sen, mitä luokan ovesa luki, ja haeskeli sitten katseellaan paikkaa, johon asettua. Yritin olla katsomatta häntä suoraan, mutta huomasin alkaneeni jännittyä epämukavasti. Hän ei kai aikonut sanoa minulle mitään, joten en sanoisi minäkään. Hän katsahti minua nopeasti ja valppaasti analysoiden; pani merkille vaatteeni, kasvoni, ja kyynärsauvani. Sitten hänen katseensa pyyhkäisi olematonta jalkaani, jonka tilalla oli se metallin ja muovin yhdistelmä. Tuntui, että hän näki lahkeen läpi proteesini. Hän jatkoi hitaasti ohitseni, mutta istui samalle penkille vain pienen matkan päähän minusta; siihen vammaisen jalkani puolelle. Proteesini oli vain puolen metrin päässä hänen maastokuvioisesta lahkeestaan. Saatoin kuvitella, miltä tuntuisi tuntea hänen

jalkansa tönäisy, jos sääreni olisi ollut vielä olemassa. Ja jalka-aavetta proteesin kohdalla alkoi särkeä.

Yritin unohtaa aavejalkani; en halunnut aktivoida siihen liittyviä hermostoverkkoja ajattelemalla sitä, jos se kerta tuotti kipua. Katselin jonnekin lattiaan, mutta aistin edelleen hänen läsnäolonsa. Sellaista sattuu ehkä vain kerran elämässä. Ainakaan minulle sellaista ei ollut sattunut aiemmin. Aivan kuin olisin tuntenut hänen olemassaolonsa jokaisella solullani; tai aivan kuin hän olisi ollut villipeto, joka sai minut valpastumaan, muttei pelosta, vaan äärimmäisestä keskittymisestä, kuin ennen kokemattoman ihmeen äärellä. Ja samalla kaikki minussa huusi, etten ansaitse sitä, että hän edes katsoisi minuun. Hän, joka poikkeaa ylöspäin, on liikaa minulle, joka poikkeaa alaspäin...

Kun hän liikahtikin äkkiä, melkein säpsähdin. Aloin kaivaa esiin puhelinta, jotta saisin huomioni pois hänestä. Kaivelin hermostunein liikkein hupparini taskua ja tönäisin vahingossa kyynärsauvaa, joka nojasi penkinreunaan. Se alkoi luisua penkinreunalta alas ja kaatui lopulta lattialle lähelle hänen tummanvihreitä, melko rikkinäisiä tennareitaan. Kolahdus oli melkein yhtä nolo kuin flatus tyhjässä konserttitilassa. Hän tuijotti lattiaa vasten kolahtanutta kyynärsauvaani hetken, vilkaisi minua hieman varauksellisesti ja kumartui nostamaan sauvan minua kohti.

”Kiitti”, sanoin äärimmäisen henkisen kamppailun tuloksena, jäykin ilmein, ja laitoin sauvan nojaamaan tukevasti penkkiä vasten, väliimme, jonkinlaiseksi naurettavaksi raja-aidaksi. *Pysy sinä sillä puolen; minä pysyn omallani.* Hän ei sanonut mitään; käänsi vain katseensa jalkoihinsa ja alkoi kaivaa jotakin kuluneitten housujensa reisitaskusta. Oletin, että hänkin ottaisi esille puhelimen, mutta se olikin pieni vihko, jossa oli kiinni kynä. Näin sivusilmäillä, että se reisitaskun läppä oli todella rispaantunut; oikeasti kulunut, eikä vaatetehtaalla tekokuluneeksi tyylitelty. Itse aloin räplätä puhelintani. Kosketusnäyttö ei pitänyt hiostuneista sormistani, enkä saanut uutissivua vaihdetuksi. Silti olevinaan luin sitä sivua, jottei tarvitsisi ylläpitää kontaktia häneen. Tuskin hänelläkään kiinnosti tietää enempää minusta, kyynärsauvasta, tai olemattomasta jalastani. Enkä kyllä kovin helposti kertoisikaan niistä mitään. Mutta hän näytti tekevän joitakin merkintöjä siihen pieneen vihkoonsa ennen kuin tunki sen takaisin reisitaskuunsa ja nojautui

seinään, näyttäen siltä kuin kuuntelisi päänsä sisäistä keskustelua...

Minä en halua puhua siitä, mitä minulle on tapahtunut. Aina, kun joku kysyy jotain jalastani, tunnen sekä häpeää että surua. Mutten halua antaa surulle valtaa; nielen sen möykyksi mahaani ja siirrän huomioni muihin asioihin. En ole itkenyt jalkani perään koskaan, ainakaan tajuissani tai valveilla ollessani. Enkä ole itkenyt myöskään veljeäni. Jos alkaisin joskus itkeä, saattaisin itkeä loppuelämäni, tukehtuen pikkuhiljaa itkuuni. Kyyneleitten vuodattaminen herättää mielikuvan siitä, että jotenkin kuihtuu, vuotaa kuiviin. Enkä halua kuolla hitaasti, jos niin kuolema kuin elämäkin on kärsimystä...

Paikalle alkoi tulla joitain tyttöjä pareittain tai jopa kolmen porukoissa. Muistin kyllä nähneeni osan heistä aiemmin, siis lukiolla edellisenä syksynä ja muutenkin jossakin pienen paikkakuntamme suppeissa sosiaalisissa ympyröissä, joissa en tosin aktiivisesti liikkunut ennenkään. Yksi tytöistä oli entisen luokkakaverini pikkusisko, ja hän tervehti minua ohimennen, kaiketi ihan ystävällisesti. Sitten paikalle tuli lisää poikia pienissä joukoissa. Melutaso nousi, kun kaikki vaihtoivat kuulumisiaan ja puhuivat kaikkea muutakin sellaista, mikä kuulosti minun korvissani yhdentekevältä tai jopa järjettömältä. Vain minä ja se lähettyvilläni istuva muukalainen olimme hiljaa.

Sitten huomasin yhden habitukseltaan erikoisemman, pienen ja hintelän tyypin astelevan luokan eteen ja asettelevan itsensä turvalliseen syvennykseen naulakon ja ikkunan välillä. Muistin nähneeni hänet edellisenä syksynä aina ohimennen jossain käytävännurkassa kyyristelemässä. Hän näytti jonkinlaiselta elokuvateollisuuden visualisoimien Frodo Reppulin ja Harry Potterin välimuodolta. Kasvot olivat siis melko söpöt, mutta pyöreät rillit ja jähmeä ilme tekivät hänestä sellaisen kliseisen naurettavan pikkuprofessorin näköisen tyypin, jollaisia tarinoissa aina väheksyttiin ja pilkattiin.

Muistan joittenkin naureskelleen hänestä joskus jotakin; hänellä oli kuulemma joitakin huvittavia ja rasittavia maneereita, joitten vuoksi häntä sanottiin ”Saanen-huomauttaa-Määttäseksi”. Oli jollain tavalla mielenkiintoista nähdä hänet livenä. Ehkäpä hän olisi

oikeasti huvittava ja aikaansaisi jotakin vaihtelua tavallisen kuiviin oppitunteihin. Alkuperäisessä opintoryhmässäni ei ollut ollut ketään poikkeavaa. Kaikki olivat olleet niin tavallisia, että olin tuntenut itseni hieman kummajaiseksi tasapainoisena introverttinäkin...

Hätkähdin, kun joku pysähtyi eteeni ja puhutteli minua suoraan.

”Moi Johannes! Siekin oot palannut sivistyksen pariin”, Jesse sanoi ainakin olevinaan reippaasti. Hän oli isoveljeni kaverin pikkuveli; sellainen tyyppi siis, jollaisen olisi voinut jonkun logiikan perusteella kuvitella olevan minun kaverini. Hän oli sellainen urheilullinen, jääkiekkoa pelaava tyyppi, jossa ei ole päältä katsoen mitään heikkoa. Luultavasti hän tiesi jalastani, siis siitä olemattomasta. Ainakin isoveljeni kohtalosta hän tiesi. Ja silti hän naureskeli siinä leppoisasti, ikään kuin olisi tavallista ja harmitonta, että joltakulta puuttuu jalka ja että joku kuolee 20-vuotiaana.

”Niin, ei kai sitä oikein muutakaan voinut”, totesin. Syrjäsilmillä näin, että se vieressäni istuva olento liikahti ja vilkaisi minuun päin, ja mielikuva hänen kasvoistaan ja terävistä silmistään jäi häilymään verkkokalvoille.

”Miten se siun jalka?” Jesse kysyi. Osasin kyllä ennakoida, ettei hän tulisi olemaan erityisen hienotunteinen. ”Joudut näköjään käyttämään vielä kyynärsauvaa.”

”No se on ihan tarpeen... Siis, muuten voi mennä tasapaino, kun ei oo ihan vakaata sen kanssa”, sanoin aika välttelevästi. En halunnut antaa mitään selostusta tekojalan rakenteesta ja saumakohdasta tyngän ja mekaanisen laitteen välillä. Enkä halunnut kertoa ainakaan siitä, ettei jalantynkä aina oikein asettunut kuppiinsa, ja että käveleminen saattoi aiheuttaa karseita vesikelloja ihoon; tai miten se huonosti sidottu värkki saattoi joskus alkaa heilua ja lenkottaa kävellessä, tai miten tuskallista oli, jos joutui seisomaan pitkiä aikoja, ja tynkää alkoi särkeä...

”Joudut sitten meidän ryhmän kanssa käymään koko tokan vuoden kurssit uusiksi, vai?” Jesse totesi kysyvästi.

”No en ihan kaikkea sentään. Kyllä mie suoritin joitain kursseja verkkolukiassa viime keväänä, samalla kun kävin kuntoutuksessa”, selitin vähän ympäröiväisesti. Samanaikaisesti yksi ennennäkemätön, omalla tavallaan tyylikkäisiin vaatteisiin sonnustautunut poika tuli siihen Jessen viereen seisomaan ja alkoi tuijottaa sitä vieressäni istuvaa outoa ihmistä.

”Moi, kukas sie olet?” hän kysyi tältä jotenkin ihan ylinnostuneella äänellä, jolloin tein pikaisen diagnoosihypoteesin hypomaniasta tai ADHD:sta. ”Nuo yhet sanoi, ettet siekään ollut viime vuonna tässä ryhmässä, joten siekin oot kai sitten uusi, niin kuin miekin...”

”Nimi on Ilja Susi, enkä ollut täällä viime vuonna, joten, jostain näkökulmasta kai sitten olen uusi”, vieruskaverini sanoi vähän jäyhän hitaasti. Ääni oli matala ja selkeä, ja sävy hieman ironinen. Luulin ensin, että hän pilaili. Miten hänen nimensä muka voisi olla susi? Oliko hän identifioitunut sukunimeensä niin täydellisesti? Vai oliko hän muuttanut sukunimensä itselleen täydellisesti sopivaksi?

”Ai, ollaan siis uusia tulokkaita kumpikin! Mie oon Riku Jokinen. Mie muutin kesällä tänne tuppukylään itäisen kuolemanvyöhykkeen kaakkoisosasta”, poika sanoi virnistäen, ja huomasin, että hänelläkin taisi olla jotain meikkiä silmissä. ”Hauskat hiukset, ja sangen näyttävä sota-asu siulla! Ei ihan tavanomaista tyyliä tyttöpuoliselle... Ai mutta ethän sie taidakaan olla tyttö! Siis kun ei näy liivien renksuja. Mikä se siun nimi olikaan, jos ootkin kerta poika? Mie kuulin jotain että Iina, tai Lilja...”

”Ilja, joka on yksi muoto Eliasta, joka tietävästi oli miespuolinen profeetta, koska se olisi varmaan Vanhassa Testamentissa mainittu erikseen, jos se olisi ollut naisprofeetta”, Ilja Susi selitti, ja hänen äänensävyensä kuulosti melkein siltä kuin hän olisi selittänyt hie-man hajamieliselle vanhukselle jotakin, mitä tämän ei välttämättä olisi tarvinnut tietää, mutta hän ehkä halusi myötätunnosta selittää, ettei vanhuksella olisi ollut niin tylsää. ”Sen ajan kulttuuri siellä päin maailmaa oli aika patriarkaalinen...”

”Ai, ehkäpä olikin, jos se oli jotain ikivanhaa aikaa”, Riku Jokinen tokaisi ja virnisti. ”Mutta oikeasti monikin saattaa luulla ensikatsomalta, että oot tyttö, kun siulla on tuommoinen ulkoasu, ja siitä voi tulla vähän noloja välikohtauksia...”

”Pitäisikö miun siis olla väen väkisin jotakin, mitä en halua olla, siis, stereotyyppinen poika, ettei muitten tarvitse nlostua? Tai, pitäisikö miun laittaa joitain toppauksia, että näyttäisin olevinaan selkeästi työltä, ettei toisten tarvitsisi kokea epämurkavaa hämmennystä, kun eivät osaa luokitella miuntapaista niihin kahteen lokeroon? Olenko mie vastuussa siitä, jos toisten ihmisten ajattelu

on putkinäköistä ja mustavalkoista?” Ilja Susi kysyi edelleen sillä samalla äänensävyllä. Jesse naurahti ja katsoi minua ikään kuin olisi halunnut minunkin naurattavan tuolle puheenvuorolle. Sen sisältö oli kai hänen mielestään vähän naurettava. Mutta minua ei naurattanut; ei edes hymyilyttänyt, vaan ahdisti, tai jännitti...

”No, vaihtelu virkistää, siis se, että on jotain siltä väliltä ja rikkoo stereotypioita ainakin pukeutumisellaan! Vaatteittensa allahan sitä voi olla mitä kukakin on, eikä se oo sinänsä muitten asia. Mutta jotkut ehkä saattaa tulkita asioita vähän väärin niissä suppeissa, mustavalkoisissa mielissään!” Riku selitti vilkkaasti ja edelleen huvittuneena. ”Esimerkiksi suuntautumista...”

”Ai niinkö”, Ilja huoasti hieman kärsimättömällä äänellä.

”Tai jotkut voi luulla, että yrittää tahallaan olla jotenkin parempi kuin muut, kun pukeutuu eri tavalla kuin tavikset! Tavanomaisiin tyttöpuolisiin verrattuna sie oot vähän ylipukeutunut, siis määrällisesti, et laadullisesti, ja tavispoikiin verrattuna sie taas oot laadullisesti ylilaitautunut, ainakin tähän tilaisuuteen”, Riku jatkoi naureskellen. ”Mutta tuohon tyylivalintaan on varmaan joku ideologinen syy, koska mie en jotenkin usko, että se johtuu sosiaalisen statuksen osoittamisesta! Vai ilmentääkö se ihan aidosti sitä, ettei siulla ole sukupuoleen sidottua identiteettiä...”

”Selitän ehkä joskus, jos siulla oikeasti kiinnostaa tietää, mutten just nyt jaksaisi, kun rasittaa tämä kokonaistilanne”, Ilja mutisi. Vilkaisin varovasti häneen päin; hänen ilmeensä näytti synkältä, kun hän väisti liioitellusti Rikua, joka istahti hänen toiselle puolelleen ilmehtien kummeksuvaa. Mutta samalla totesin, että hänen profiilinsa oli sopusuhtainen; nenä oli suora ja pitkä, kulmat olivat sopivassa suhteessa nenän linjaan, ja nenän ja ylähuulen välimatka oli juuri oikea, kuten myös alahuulen ja leuanpään väli. Hänellä oli todella sopusuhtaiset kasvonpiirteet, ja silti hieman jännitteiset; aivan kuin ne olisi viritetty jollakin tunne-energialla niin että niissä oli jotakin enemmänkin kuin vain esteettistä harmoniaa...

Jesse meni istumaan Rikun toiselle puolen, ja penkin viereen tuli se entisen luokkakaverini pikkusisko, joka oli aina olettaakseni muodikkaasti pukeutunut ja tyylitajuisesti meikattu, ja joka pyrki ilmeisesti olemaan kaikille kiva kerätäkseen sosiaalisia pisteitä statukseltaan soveliaan kumppanin etsintäkilpailussa.

”Moi, säkin taidat olla uusi täällä niin kuin tuo Riku! Mä oon Aada”, hän sanoi Iljalle. Tämä kohotti katsettaan vähän oudoksu-
van näköisenä.

”No terve, Aada”, hän sanoi selvästi ironisella äänellä.

”Ootko sä muuttanut tänne jostain äskettäin, vai?” Aada kysyi
pyrkien kai hymyilemään ystävällisesti, mutta minusta hän näytti
lievästi liian mairealta, ja saatoin tuntea, ettei Iljakaan pitänyt hä-
nen epäaidosta hymystään.

”Siirryin tähän lukioon omista syistäni tuolta muutaman penin-
kulman päästä... Ja mie asun täällä asuntolassa, enkä siis ole ko-
konaan muuttanut tälle paikkakunnalle, jos sie sitä pelkää, että
alan terrorisoida siun metsästysreviiriä viikonloppuisin”, Ilja totesi,
liikahti vähän kärsimättömästi ja huoahhti. Aada ei osannut sanoa
siihen mitään; hän vain hymyili jotenkin hämmentyneesti ja meni
sitten jonnekin muualle, joitakin suopeammin suhtautuvia jututta-
maan. Ja tuskinpa sillä Iljalla olisi kiinnostanutkaan jutella hänen
kanssaan. He olivat jo silmin nähden liian erilaisia ihmisiä. Luulta-
vasti Aada yritti tehdä tuttavuutta pelkästä uteliaisuudesta, siis
tutustuakseen reviirilleen tunkeutuneeseen uuteen olioon, tai teh-
däkseen oman asemansa tiettäväksi yhteisössä. Ehkei hän ollut
ollut ihan varma Iljan sukupuolesta ja halusi tulla selvittämään sitä
turvataksaan oman asemansa poikapuolisten silmissä.

Aadan esimerkkiä seurasi lauma muita tyttöjä, jotka kävivät ter-
vehdimässä Iljaa ja esittelivät itsensä, mutta kaikki lähtivät pian
takaisin omiin seurueisiinsa, koska Ilja ei näyttänyt haluavan jutel-
la heidänkään kanssaan. Ja miksi hän olisikaan halunnut? Ei hän
näyttänyt sellaiselta pojalta, joka haluaisi tehdä tuttavuutta kaik-
kien mahdollisten naispuolisten kanssa, niin kuin vaikkapa jotkut
sorkkaeläinsonneja muistuttavat poikapuoliset saattoivat tehdä.
Tosin, Riku Jokinenkaan ei muistuttanut sorkkaeläinsonnia, mutta
hän kävi silti jututtamassa kaikkia tyttöjäkin, siinä missä poikiakin.

Käytävän toisella laidalla oli kaksi räikeän niukasti pukeutunutta
tyttöä, jotka kuiskailivat toisilleen jotain, hymähtelivät, ja vilkuili-
vat ilmeisen pahantahtoisesti muita ihmisiä; etenkin Iljaa, Rikua ja
minua. He kuuluivat sanovan jotakin ”autisti-Määttäsen uusista
homokavereista” ja jäivät sitten tuijottamaan minun kyynär-
sauvaani ja sitä osaa minusta, jossa olisi pitänyt olla lihaa ja verta
oleva jalka. Tunsin heidän halveksuntansa yhtä selvästi kuin olisi

JOHANNES MENETTI VASEMMAN JALKANSA AUTOKOLARISSA. HÄN YRITTÄÄ KUNTOUTUA JA JATKAA KESKEN JÄÄNEITÄ OPINTOJAAN PIKKUKAUPUNGIN LUKIOSSA. ILJA RÄJÄYTTÄÄ VÄRIT TAKAISIN JOHANNEKSEN MUSTAHARMAASEEN MAAILMAAN. MUTTA MIKÄ ON ERITYISEN HERKÄN, INTROVERTIN, SUKUPUOLINORMEISTA POIKKEAVAN, TOISINAJATTELIJAN, NEUROPOIKKEAVAN, VAMMAUTUNEEN TAI MIELENTERVEYTENSÄ KANSSA TASAPAINOILEVAN IHMISEN ASEMA NORMATIIVISTEN IHMISTEN EHDOLLA RAKENTUNEESSA MAAILMASSA? JA JOS RAKKAUS ON LÄÄKE, KENELLÄ ON OIKEUS RAJOITTAA SEN JAKAMISTA?

Minä olen yhtä tuskaa, minä olen kyllä elossa, mutta kärsin; minä olen, vaikken haluaisi olla, koska olemassaolo on kärsimystä.

Ilja on jollain tavalla asettunut toisten yläpuolelle, tahtomattaankin, ja jossain vaiheessa hänet todennäköisesti nokitaan alas siitä asemasta. Ja minulla on kamala aavistus, että joudun seuraamaan sitä sivusta.

Unohdan tynkäjalkani ja sen, että olen muutenkin ihan vajaa ihminen; henkisestikin vaurioitunut, paniikkihäiriöinen ja tarkoitukseton ihminen, joka ei jaksa olla normaali, vaikka ympäristö painostaisikin teeskentelemään sellaista. Haluan unohtaa kaiken muun ja olla vain rakastunut Iljaan; vaikka se onkin puolihomoa ja jonkun mielestä synty ja ällöttävää tai epäsuotavaa.

Minä tunnen Iljan epätoivon aivan kuin olisin hänen ruumiissaan, mutten pääse hänen mieleensä; hän on sulkenut minulta ne ajatukset, joita hän pyörittää mielessään. Jos hän päästää minut lähelleen, haluan maata kuin kolmijalkainen koira hänen vieressään, että hän voi itkeä minun turkkiani vasten ja silittää minua. Minä en halua ahdistaa häntä tunkeilemalla hänen lähelleen, mutta haluan olla läsnä, saatavilla, jos hän tarvitsee minua.

Haluan rakastaa häntä niin hiljaa ja varovasti, että hän uskaltaa ottaa sen rakkauden vastaan.

KIRJOITTAJA T. H. HUKKA ON PSYKOLOGI JA NEUROPSYKIATRISEN VALMENTAJA, JOKA PITÄÄ BLOGIA "MIELI HUKASSA".

